

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Qvando possit facultatem concedere celebrandi in capella
domus priuatæ. Allegatio XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

cap. i. cum seqq. & apud Cardin. Bellarm. in controuers. Cathol. tit. de Eucharistia. Galet. in margarita casuum conscientie, verbo Eucharistia. Emman. Sa in aphorismis verbo Eucharistia. Viguer. cod. verbo, Bartholom. ab Angelo de sacram. dialog. 4. de Eucharistia. Angles in floribus theologicis tit. de Euchar. Valentia tom. 4. disp. 6. Victor in sum. de Eucharistia. Vivald. in candelabro aureo tit. de Eucharistia. Alphons. Alvarez in speculo iuris Pontificij tit. de sacramento sanctissimo Eucharistia a pag. 180. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 67. de Communione. Chamerota de Sacramen. ubi de Eucharistia. Henrig. in sum. lib. 8. de sanctiss. Euchar. Posseum. de Communione. Gabr. Vasquez in 3. P. D. Thomae q. 73. disp. 177. cum seqq. Petr. de Ledsma in sum. p. 1. del excellentissimo Sacramento del Altar, que se llama Eucharistia. Aegidi. de Coninch. de sacramentis. & censuris q. 73. Bonacina de sacramentis disp. 4. Barthol. Gori de augustissimo sacrosancta Eucharistia Sacramento.

SYMMARIUM.

1. Missæ sacrificium prohibitum est celebrari extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum.
2. Celebrare in loco non sacro extra casum necessitatis, etiam non dato scandalo, mortale est peccatum.
3. Fratribus Predicatoribus, & Minoribus, ac etiam Patribus Societatis Iesu, conceditur, ut ubicunque fuerint sine parochialis iuris praeiudicio, cum Altari valeant viatico celebrare.
4. An post Concilium Trid. sublata sint huiusmodi concessionibus? disputatur.
5. Episcoporum privilegium, de quo in cap. ult. de privileg. lib. 6. an sit per Concilium Trid. sublatum? ostenditur.
6. Episcopus de iure communi poterat concedere, ut in sua dioecesi extra locum sacrum in Altari portatili celebraretur.
7. Facultas hac, an sit reuocata per Concilium Trid. disputatur, & pro affirmatiua parte allegatur.
8. Pro negatiua tenent plures Doctores.
9. Conciliantur hæc contrariae opiniones ita ut prior procedat deficiente necessitate, vel iusta causa, posterior vero illa stante.

EPISCOPVS QUANDO
possit facultatem concedere cele-
brandi in capella domus
priuata.

ALLEGATIO XXIII.

1. **E**Xtra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum, prohibitum est ne sacrificium sacrosanctæ Eucharistiæ celebretur, text. optimus in cap. sicut & in cap. Missarum cum sequentibus de consecr. dist. 1. Concil. Trid. sess. 22. de obseruandis in celebratione Missæ, D. Thom. 3. p. 2. q. 83. art. 1. Durand. in rationali diuin. lib. 4. cap. 1. n. 41. Petr. 3. de Ledsma in sum. p. 1. de sac. Euchar. cap. 2. Henrig. in sum. lib. 9. cap. 27. §. 1. Soar. 10. 3. disp. 81. sect. 3. & 5. Ioan. de la Cruz, de statu relig. lib. 2. cap. 5. dub.

7. Azgr. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. q. 1. Cened. can. quest. lib. 1. quest. 44. a nu. 5. Chamerota de Sacram. tract. 4. de Eucharistia tit. de sacrificio Missæ dub. 15. 2. Vnde mortale esse extra casum necessitatis in loco non sacro celebrare, licet non detur scandalum, tenent Nauar. in man. cap. 25. numer. 80 & 81. D. Antonin. 3. p. tit. 32. cap. 6. num. 4. Syluest. verbo Missa 1. numer. 5. Soar. d. sect. 3. in princip. Henrig. d. cap. 27. paragraph. 1. Vasq. 3. p. disp. 233. cap. 3. num. 4. & 6. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 249. numer. 1. & 7. Regularium tom. 1. q. 43. art. 4. vers. ex quo inferitur, Hieron. Llamas in sum. p. 3. Methodi cap. 5. paragraph. 15. Iacob. Graf. in decis. aureis p. 1. lib. 2. cap. 42. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. n. 176. Chamerota ubi supra, Bartholom. ab Angelo de Missa dialogo 5. paragraph. 617. & 619. Coninch. de Sacram. q. 83. art. 3. dub. 1. num. 224. Sabred. ad Bernard. cap. 37. Nugn. quest. 83. art. 3. Azgr. d. cap. 26. quest. 8. contra sotum, in 4. dist. 13. q. 2. art. 3. asserentem vix posse contingere mortale ex celebratione Missæ extra Ecclesiam, si cesset scandalum, quem sequitur Sa in aphorism. verbo Missa num. 20.

3. Extra casum igitur necessitatis solitum est impetrari, & concedi plerisque à lege Canonica, vel à Summo Pontifice priuilegium, ut ubique vel ab Episcopis, ut in suis dioecibus, cum altari portatili liceat celebrari; de lege constat in priuilegio Episcoporum, de quo in cap. ult. de priuileg. lib. 6. De Summo autem Pontifice probat optime text. in cap. in his 30. de priuileg. ibi, cum Fratribus Predicatoribus, & Minoribus duximus indulgendum, ut ubicunque fuerint, sine parochialis iuris praeiudicio, cum altari valeant viatico celebrare, de quo priuilegio meminerunt omnes in hac materia, illudque à Sixto IV. Alexandro VI. Gregor. XIII. renouatum, & ampliatum comprobatur, & explicat Fr. Emman. d. q. 43. art. 4. alia similia adducens concessa Patribus Societatis Iesu, quæ etiam refert Henrig. d. cap. 27. §. 3. iuncto commento lit. T. Soar. d. sect. 3. ver. quarta exceptio. De forma etiam concedendi Breue in Romana Curia per signaturam supplicationis, vel Penitentiarie officium, nobilibus, aut literatis personis, multa scribunt siaphil. de lit. gratia tit. de rescriptis Apostolicis in forma breuis, num. 8. Ludou. Gomez in tract. Breuium num. 26. Mandos. in signatura tit. de altari portatili, Stephan. Durante, de ritibus Ecclesiæ cap. 25. numer. 7. & alij recentiores.

4. Post Concil. Trid. in d. decreto de obseruandis in sacrificio Missæ sess. 22. non italicitus, & liber est usus horum priuilegiorum: sed potius maxime controuersum, utrum sublata sint huiusmodi licentia iure communi, vel priuilegio Pontificio concessa Minoribus Mendicantibus, & Predicatoribus in d. cap. in his? Et imprimis quod sint derogata tenent Nauar. d. numer. 82. in fine, Durant. de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. nume. 3. vers. quo etiam decreto, & numer. 8. Henrig. d. paragraph. 3. in commento lit. T. Soar. d. sect. 3. vers. quarta exceptio, Azgr. d. cap. 26. q. 7. Chamerota d. dub. 15. Beia in respons. casuum conscientie p. 4. casu 33. vers. & quamuis, Coninch. d. q. 83. n. 226. Comprobantes ex verbis Concil. vers. neminem, dum præcipit Episcopis, ne patiantur extra Ecclesiam, & ad diuinum cultum dedicata oratoria, sacrificiū fieri à secularibus quibuscūq; adiecta in fine clausula generali derogatoria, quorūcūq; priuilegiōrū: quare ipso iure aduertunt Azgr. & alij proxime citati, iam hodie reli-

gloſos prædictos his priuilegijs vt non poſſe, niſi poſt *Trid.* à Sede Apoſtolica fuerint confirmata, quemadmodum priuilegia Societatis Ieſu confirmatæ *Paulum III.* & *Gregor. XIII.* cum derogatione *Concil. teſtatur Henric. d. paragraph. 3. in com. lit. 7.* Contrarium tamen quod Concilium hæc priuilegia non reuocet contendit *Fr. Emman. d. quaſt. 43. art. 5.* ſed friuolo fundamento, inquit enim *Concil.* ſolum præcipere Ordinarijs, vt non obſtantibus priuilegijs compellant regulares ne illis vtantur. Sed retorquetur ex verbis *Concil.* non enim præcipit Ordinarijs ne permittant vt priuilegijs, ſed ne permittant extra Eccleſiam ſeculares, vel regulares celebrare, adiecta clauſula, non obſtantibus priuilegijs. Deinde quia ſi dicamus hæc priuilegia reuocata non eſſe, conſequenter dicendum eſt non poſſe ab Ordinarijs eorum vſum impediri, iuxta *text. in cap. deet de regul. iuris lib. 6.* cum vulgaribus.

5 Quoad priuilegium Episcoporum in d. cap. ult. de priuileg. lib. 6. dubitat *Nauar. conſil. 5. ſub illo tit. in nouis.* Sed quod per *Tridentinum Concilium* ſublatum non ſit vt certiffimum reſoluit. deciſumque reſert *Azor. d. cap. 26. quaſt. 4.* & multiplici ratione conſtituit *Beia d. caſu 33. ſere per totum,* & ita declaratum in ſacra Cong. atteſtatur *Armen. in additionib. ad recopul. legum Nauar. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis numer. 73.* vbi etiam ampliatur illo priuilegio poſſe Episcopos vt ob valetudinem, & numer. 74. aſſerit deciſum fuiſſe die 19. Iunij 1586. poſſe Episcopum non valentem commode accedere ad Eccleſiam domi celebrare, vel celebrari ſibi facere; certe ante *Concil. Trident.* id Episcopis licebat præſertim ex cap. concedimus, & cap. Miſſarum de conſecrat. d. 1. *Azor. d. c. 26. q. 5.* Sic etiã poteſt Episcopopus dum iter agit Miſſam ante auroram, vel poſt meridiem dicere, ſeu alteri concedere, vt eam ſibi dicat, docent *Fr. Emman. diſt. tom. 1. q. 43. art. 3. Azor. d. lib. 10. cap. 25. quaſt. 5. verſ. ſi quæras, per gloſ. in diſt. cap. ult. verbo indulgemus. de priuileg. lib. 6.* Poterat etiam Episcopopus concedere, vt in ſua diœceſi extra locum ſacrum in altari portatili, quis celebraret, prout deducitur ex d. cap. Miſſarum, ibi, in locis ab Episcopo conſecratis, vel vbi ipſe permiſerit, cap. *hu. ergo*, ibi, niſi in quibus Episcopopus iuſſerit, de conſecr. diſt. 1. expreſſiusque probatur ex diſt. cap. in his, ibi, id *Prelatis* annuentibus licere eiſdem, vbi notat *Anton. numer. 7.* & communem teſtatur *Abb. numer. 2.* ac poſt *Lap. Card. Tuſch. præſt. conſuſ. tom. 1. litt. A. conſuſ. 31.* & ante *Concil. Trid.* hanc fuiſſe receptam omnium traditionem ſacientur *Gutier. Canon. c. lib. 1. cap. 30. numer. 25. Nauar. d. cap. 25. numer. 81. Henric. diſt. cap. 25. numer. 81. Nauar. d. cap. 27. paragraph. 2. Azor. quaſt. 2. Beia d. caſu 33. verſ. tertio dico, ſoar. verſic. ſecundo obſeruandum, dictis locis, qui recte notant male ſilueſt. in ſum. verb. Miſſa, numer. 5. verſ. tertio deducere ex littera d. cap. in his, poſſe Episcopum dare hanc licentiam extra ſuam diœceſim, nam *text.* qua parte agit de licentia celebrandi vbique, loquitur de interpretatione priuilegij Sedis Apoſtolice: Dum vero inferius, ait ſine ea permiſſu Episcopi celebrare potuiſſe, ſolum concludit id poſſe intra propriam diœceſim concedentis, iuxta *regul. cap. 2. de conſtit. in 6.**

7 Verum magna eſt controuerſia an facultas celebrandi extra Eccleſiam, quam diximus con-

cedere poſſe Episcopum intra ſuam diœceſim, ſic reuocata per *Concil. d. loco?* Reuocata eſſe abſolute tradit *Nauar. d. numer. 81.* ſequitur *Fuſſe. de viſitat. lib. 1. cap. 21. numer. 8. Gutier. diſt. cap. 30. numer. 25. Azor. diſt. cap. 26. quaſt. 3.* afferentes verba *Concil.* ſupra citata, quæ abſolute præcipiunt Episcopis, ne permittant extra Eccleſiam, & Oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata, & ab eiſdem deputata Ordinarijs, & viſitanda, hoc ſanctum Sacrificium fieri, & ita ſapius reſponderunt Illuſtriſſimi Cardinales ſuper eo decreto. Et nouiſſime emanat deſcretum *Congreg. Concilij Tridentini*, quo declaratur de oraculo Sanctiſſimi ſpectare ſolum ad Summum Pontificem, & non ad Episcopos concedere licentiam, celebrandi in priuatis Oratorijs reſert *Aloſ. Rec. in praxi ſori eccleſ. deciſ. 538. numer. ult. in 1. edit. & reſolut. 460. in fine in 2. ed. & ita nec iuſta de cauſa poſſe Episcopum dare facultatem celebrandi in capella domus priuatæ, & ſubdio etiam adhibito vtroque altari, firmo ſcilicet, & portatili tenent *Azor. d. cap. 26. quaſt. 3. Reginald. diſt. lib. 29. numer. 176. Coninch. diſt. quaſt. 83. numer. 225. Miranda in manual. Prelat. tom. 1. quaſt. 40. art. 9. conſil. 3. in fine.**

8 Sed per decretum *Conſe. Tridentini* dicto loco prædicta poteſtati concedendi hæc licentias Episcopis iure communi competenti derogatum non eſſe tueritur *Henric. diſt. cap. 27. paragraph. 1. Sa verbo Miſſa, numer. 20. in fine. Beia diſt. caſu 33. verſ. tertio dico. Nauar. conſil. 5. numer. 2. ſub tit. de priuileg. in nouis, poſt multos Cened. diſt. quaſt. 44. a numer. 4. cum quibus conſentire videtur *Soar. diſt. ſect. 3. verſ. addit vero, quem ſequitur Fr. Emman. diſt. quaſt. 43. art. 6.* & non diſſentit *Aloſ. Rec. diſt. reſolut. 460. numer. 2. ac praxis noua episcop. p. 1. cap. 5. numer. 8. pag. 77. & par. 2. cap. 5. numer. 21. in fine, vbi reſert magna circumſpectione vt debere Episcopum in ipſis concedendis licentijs, & non niſi ex cauſa grauis neceſſitatis concedere; vrpote graſſante peſte, prout reſoluit *praxis episcop. p. 1. verbo. Miſſa pag. 226.* & faciunt quæ *Fr. Emman. quaſt. regul. tom. 3. q. 32. art. 12. in fine;* Ordinarij enim arbitrio permiſit *Papa* perſonarum, & inſirmis qualitate penſata, & pro inſirmorum commoditate, vt in priuato Oratorio, vel altari ad cultum diuinum deputato facultatem celebrandi concedere poſſit, vt reſert deciſi *Armen. in additionib. ad recopul. leg. Nauar. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis numer. 72.* præcipue autem in huiuſmodi conſeſſionibus apponi debet, vt Oratorium decenter ſtructurum, & ornatum, ac omnibus domeſticis liberum exiſtat: tum vt conſeſſio intelligatur ſine parochialis alterius præiudicio, excipiens dies natalis Domini Noſtri, Reſurrectionis, Penthecoſtes, quibus ibidem celebrari non liceat, ſed parochialis frequentetur, quodque alij, præter quam ſeruitio perſonæ cuius intuitu Oratorium conceditur neceſſarij, ibidem audientes Miſſam ab obligatione audiendi eam in Eccleſia per hoc non liberentur, quæ ex ſtylo *Rom. Curie* in facultatibus conſtruendi Oratoria huiuſmodi apponere conſueuerunt.**

9 Mouentur præcitati Doct. quia *Concil.* loquitur de communi modo celebrandi, non vero abſtulit Episcopis poteſtatem rationabiliter diſpenſandi, ſtante iuſta cauſa, maxime cum moraliter fuerint neceſſaria, & quia

Concil. intendit solum tollere abusus in celebratione Missarum, non autem casus licitos, & ita distincte possunt conciliari hæc contrariæ opiniones, ut scilicet posterior, quæ hanc potestatem facit Ordinarijs procedat stante necessitate, vel iusta causa, prior vero, quæ eandem negat, habeat locum in ea deficiente.

SYMMARIUM.

- 1 Sacerdos est minister sacrificij Missæ.
- 2 Elemosina, seu stipendium potest accipi pro celebratione Missæ, pælogue exigi, sine labe simoniæ.
- 3 Pitanæ taxatio pro sacrificio Missæ est iusta, quæ in qualibet regione communis consuetudine recepta, & approbata est.
- 4 Sacerdotem recipientem à pluribus plura stipendia pro Missæ celebratione posse unica Missa omnibus satisfacere tenent aliqui citati.
- 5 Contrarium verius etiam accedat Superioris consensus, scilicet si peculiare interueniat Summi Pontificis privilegium.
- 6 Sacerdos unica Missa satisfaciens multis, à quibus diversa accepit stipendia tenetur ad restitutionem.
- 7 Missa pro multis dicta, non tantundem singulis prodest, ac si pro uno solo diceretur.
- 8 Episcopus potest legem condere, ut certum stipendium pro Missæ sacrificio exigitur, ita ut laici non dent minus, nec Sacerdotes magis exigant.
- 9 Episcopus non potest statuere, ut Sacerdotes non accipiant minorem pitantiæ.
- 10 Sacerdotes exigentes importune ab inuitis elemosinam supra taxam ab Episcopo præscriptam, peccant mortaliter.
- 11 Sacerdos accipiens certam quantitatem pecuniæ pro dicendis Missis, an possit eas facere celebrari per alios minori pitantiæ retenta sibi parte elemosinarum inficere dante, & inficere Sacerdotibus celebrantibus.
- 12 Missas an liceat celebrare anticipare? refertur ad hæc Bulla Clementis VIII.
- 13 Consuetudo celebrandi anticipare non est approbanda, nec toleranda.
- 14 Sacerdos, qui ex obligatione alicuius Capellæ, vel impotens pro certa intentione tenetur Missas celebrare, potest eas anticipare dicere.
- 15 Missa sine peccato dici potest non recitatis Matutinis.
- 16 Parochus obligatur populum monere, ut Missas frequentet, non tamen cogere potest, ut audiat in Parochia.
- 17 Verbum, monere, inducit consilium, & non præceptum.
- 18 Missa audienda præceptum adimpletur quocumque in loco illa audiat.
- 19 Nolens Missam audire in propria Parochia ex contemptu, aut quando Parochus declarat eam quæ Parochiani seve tenentur, peccat mortaliter.
- 20 Refertur Constitutio Leonis X. quæ declaratur satisfieri huic præcepto, si audiat Missa in Ecclesijs Regularium.
- 21 Episcopus potest cogere Regulares, ut in offertorio Missarum conventualium declarent fidelibus, quæ festiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant.
- 22 Sacerdotes curam animarum habentes tenentur per se, vel per alios celebrare singulis saltem diebus, quibus opus est, ut satisfaciunt muneri suo.

- 23 Parochi non obligantur ad applicationem sacrificij pro populo singulis prædictis diebus, nisi iuxta viri prudentis arbitrium.
- 24 Parochi ab Ecclesijs arcere debent musicas eas, ubi sine Organo, sine cantu lasciuum aliquid miscetur.
- 25 Repræsentationes in Ecclesijs fieri prohibentur.
- 26 Saltationes in Ecclesijs permitti non debent.
- 27 Coniunia in Ecclesijs cum irreuerentia loci sacri celebrare, peccatum est mortale.
- 28 Capellanus tenetur sub mortali nisi iusta de causa Missas celebrare iuxta institutionem Capellaniæ, & intentionem fundatoris.
- 29 Episcopus non potest compellere obtinentem Capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod Capellani celebrent.
- 30 Quando verba erectionis expresse significarent intentionem esse, ut per ipsum Capellanum Missarum celebratio fieret, tunc per substitutum satisfieri non poterit.
- 31 Capellanus, qui tenetur quotidie celebrare quando possit per substitutum satisfacere?
- 32 Capellanus, qui ex permissione, vel fundatione tenetur celebrare certas, & peculiare Missas, male agit si alias celebret.
- 33 Capellanus, qui ex titulo, vel conuentione tenetur in aliqua Ecclesia, vel Altari celebrare, non potest absque peccato mortali alibi celebrare.
- 34 Referuntur causa legitima non celebrandi in Altari designato.
- 35 Capellanus etiam de consensu hæc dum celebrans alibi, quam in Altari designato, male agit.
- 36 Celebrans absque iusta causa alibi, quam loco designato peccat mortaliter, non tamen tenetur ad aliquam restitutionem.
- 37 Capellania sacerdotalis iudicanda est si illius verba essent, ut in ea præsentaretur, aut nominaretur Presbyter, siue Sacerdos.
- 38 Statutum habens, quod pronisus de capellania sit Sacerdos, vel Capellanus, oportet, ut sit actu Sacerdos.
- 39 Idem si dixerit, quod sit Capellanus, vel Sacerdos.
- 40 Verba si respiciant actum præsentationis, veluti, præsentetur Presbyter, tunc præsentandus debet esse actu Sacerdos, scilicet vero, si Presbyterum significantia prosecutionem præsentationis respiciunt.
- 41 Contrarium tenent aliqui resolucentes, quod si inbeatur præsentari in patronatu, vel Capella Presbyter Capellanus sufficere si præsentetur non Sacerdos.
- 42 Sed prima sententia verior, contrarijsque respondetur fundamentis.
- 43 Capellania fundata, quod Capellanus celebret, seu debeat celebrare tot Missas, an debeat esse actu Sacerdos.
- 44 Capellania non requirit residentiam personalem, cui est annexum onus celebrandi certas Missas singulis hebdomadibus.
- 45 Referuntur Doctores, qui de sacrificio Missæ agunt.